

Előzetes a Hatos 2010.06.25-i adásához

Műsorvezető: Kolláth György

A mai műsor a futballhoz képest két kakukk-tojásról: a *reálgazdaságról és a nemzetközi jogról* szól. Megtudhatjuk, hogy egy életerős szakközgazdász hogyan látja a rokkantnyugdíjazás kritikus helyzetét. Értelmezést kapunk arról, hogy 2010 nyarának Magyarországon milyen érdek-viták, s megoldások képződhetnek. Szóba kerül, hogy vajon sok-e a hazai felsőoktatási intézmény, bürokratikus-e a közigazgatás? Aki derős-lendületes eligazítást tart: Dr. Dávid Ferenc, a VOSZ főtitkára.

Bepillantunk a külvilág hírei mögé is. Igyekszünk meg tudni, hogy mit ér ma a szuverenitás? Van-e ereje és eszköze a világ nagyhatalmainak és a kicsiknek a válság-helyzetek megoldására? Igaz-e, hogy a nemzetközi jog a győztesen által a vesztesekre kirótt büntetés? Körbenézünk Európa bíróságain, és szomszédolunk is.

Kitérünk a ping-pong diplomáciára. Talán megtudjuk: végül is a nemzetközi helyzet fokozódik vagy lanygul?

Aki a szemináriumot vezeti: Dr. Valki László, az ELTE nemzetközi jogász professzora.

Valószínűtlen, hogy ismét elmulasztanak a jogeset-példa megoldást.

Forgatókönyv a Hatos 2010.06.25-i adásához

Jó estét kívánok a KR hallgatóinak. A mikrofonnál Kolláth György. A negyedik derős szellemi ámokfutásunk kezdődik ma. A start-vonalnál két ismert gondolkodó, szakmájuk kiválósága: Dr. Dávid Ferenc úr, a VOSZ főtitkára, és Dr. Valki László úr, a nemzetközi jog professzora. Örömmel köszöntöm az urakat. Régi ismeretségünk okán *tegeződve beszélgetünk. Szervuszatok!* Rövid bemutatásokkal kezdünk:

Dávid Ferenc katonaviselt szakközgazdász 5 éve a VOSZ főtitkára. Erre a tisztségre a szervezet elnöke: Demján Sándor úr kérte fel. Korábban Dávid Ferenc sikeres éveket töltött el a szövetkezeti mozgalomban, majd jeles munkaügyi szakértővé is vált. Nem rozsdásodott be: a minap a rokkant-nyugdíjba menekülés egyirányú utcájáról, munkapiaci bajairól publikált elemző írást: súlyos számokkal, változást sürgető trendekkel, ajánlásokkal. Az Országos Érdekegyeztető Tanács egészének, de különösen a munkáltatói oldalon a szenvedélyes és lelkiismeretes motorja: gyakran a jó kompromisszumok embere. Akár kevés, akár sok a minimálbér: önála lehet reklamálni. A közéletben kevés olyan személy van, aki átlát makro-szintű, azaz az ország egészére kiható folyamatokat. Aki milliárdokban is tud felelősen gondolkodni, lépni. A stúdióban épp' ilyen beszélgető-társ készül szólni. Mindjárt hagyom is. Előtte még jön az elmaradhatatlan kíváncsiság: miben leli örömét egy dinamikus-derős férfi, amikor nem szervezetet adjusztál? *Futballról, tornáról, futásról, könnyed súlyemelésről szól a fáma: hány dekagrammal történik ez a könnyű gyúrás?... Igaz az, hogy évente elrebegez egy imát a futball valamelyik nagy „templomában”?* *Hol jártál legutóbb és hová készülsz legközelebb? ...*

Hadd gyónjak én is: sose hívj meg kísérőnek ilyen útra! Jártam Münchenben az Olimpiaiban, Londonban a régi Wembley-ben: s mindkettőt rá rövidesen lebontották. Ennyit nem ér a dolog.

Valki László a hazai nemzetközi jogász szakma egyik legismertebb képviselője. Az ELTE professzora. Napokon belül, szinte egyszerre lesz a névnapod és a születésnapod: *Isten éltesse sokáig!* Szakmai munkásságod a háború és a béke jogát egyaránt átfogja. Rövidesen kiderül, ma melyik kerül túlsúlyba. Elemezted a legfontosabb nemzetközi szervezetek működését, munkáid politológiai ihletésűek is. Nem vall gyávaságra, hogy foglalkoztál az iraki és a koszovói háború problémáival. 1993-ban Szent-Györgyi Albert-díjban részesültél. Sok pesti jogász-család szép példaként tekint a Gönczöl Katalin professzor-asszonnyal működő házasságotokra. Ősszel a professzor asszonyt is ide várjuk. *Obligát kérdés Hozzád is, enyhe csavarral: mit jelent Neked a ping-pong=diplomácia, ez esetben külön írva?... NBI-es BEAC játékos voltál: csusza, illetve csont nélkül lettél egyetemista a pesti jogi karon. Kedvenceidről az ELTE-n elismerő szavakat hallottam, pl. azt, hogy bele tartozik a Fekete-Afrika zenéje is. Ha volna itt egy eredeti, fém vuvuzela, megfújnád?.....* Nem hagyánk!

A beszélgetés **2 témája: a reálgazdaság és a nemzetközi jog** adott. Ehhez én mindjárt munkalassító sztrájkjal járulok hozzá. Tehát, nem hadarok és kínosan betartok minden technikai szabályt, **szünetjelet**. Az következik, majd jövőnk vissza!

Dávid Ferencet vallatom. Jogásznak ez ujjgyakorlat. Kedves főtitkár úr: **mi az a VOSZ, kié és mire való?** Továbbá: **mit csinál általában, és egy érdek-szervezetben a főtitkár?...** Sarkítva a kérdést: **a VOSZ egy erős lobbicsoport, a főtitkára pedig lobbigerális?...** Apropót a beszélgetéshez egy hetilapban megjelent interjúdat adta. Idézem a címét és a kulcsmondatát: **Meg kell adni a bizalmat... de addig se vagyunk csöndben. Kívánsz hozzá értelmezést fűzni?...** 2 kiemelés: nincs szükségünk 72 felsőoktatási intézményre, de soknak tűnik 3200 önkormányzat is, pl. a svédországi 290-hez képest. **Bizony!**

A parlamenti választásokat követő új helyzet érdek-küzdelmét prognosztizáltad, más összefüggésben pedig a sztrájk-jogról szóltál. **És most hogyan tovább, tudjuk már?!...** Kritikusan minősítetted a bürokrácia honi helyzetét, és a jogalkotás színvonalát, annak állami egyeztetését is. *Te tudod, hogy miért nincsenek korrekt hatáselemzések?* Dolgoztál a központi közigazgatásban is. **Milyennek láttad akkor, és milyen szerinted az ma?...**

Mindig van vita arról, hogy vajon ki termel ma értéket, hol és miként, mennyire tág fogalom ez? Szerinted? Vannak nem termelő „ágazatok”?.. Amibe Te belelatsz és nemzetközi tapasztalatokkal is bírsz: **milyen ma a**

pénzvilág itthon és másutt? Mennyire hatnak ki a döntésekre az érzelmek és a gesztusok? ...Egy példa minderre?

Sokat beszélünk a *magyar felső-osztály karitatív tevékenységéről*, amire most, a gyakori káresetek miatt igen csak szükség van. **Mi a legfőbb tennivaló most? ...**

Bárhonnan indulunk el, eljutunk a sportig. Ez a kérdés Valki László is kell hogy izgassa. Aki katona volt, járt őrsebbe, pihenő időben aludt, ping-pongozott vagy sakkozott. **El tudnátok képzelni egy jó meccset egymással?....Kicsavart duma: sakkozni ping-pongossal, pingpongozni sakkozóval érdemes.** Bírónak beneveznék: a hortobágyi tenyeresem nem nyerhet a tollszárfogás ellen! Ezt meg kell emésztetni: kicsiny kereskedelmi szünet következik.

Dávid Ferenc munkájának ezernyi kötődése van nemzetközi szervezetekhez és programokhoz. Mindez a nemzetközi jogász felség-területe is. **Valki tanár úr: van kiegészítésed az elhangzottakhoz?...** Van a business as usual, ez a.m: (üzlet)menet, mint rendszeren: **de mi a helyzet rendkívüli szituációk esetén-idején? Ilyen időket élünk most?...**

Valki László tudománya hasonlít az alkotmányjoghoz. Minden nap történik valami, amire reagálni kell. Ömlenek az aktualitások. Megpróbálunk egy kevéshez közelebb kerülni: **kérünk róluk érdekes, izgalmas, olykor rémes, máskor mosolyt fakasztó bepillantást. Egy példa kapásból?!...**

Bemelegítésül: **mi a szuverenitás ma a világ válság-gócaiban, vagy akár itt, Európa közepén, nem messze a Balkántól? ... 3 T következnek: Trianon, Trauma, Tovább lépés! Mit tehetünk és mit vár el tőlünk Európa?...** A nemzetközi jogban is **elválhat egymástól a jog és az igazság?...** Ilyen esetben mi kire-mire számíthatunk? **Hogyan keletkezik a nemzetközi jog: a győztesek diktálják a vesztesekre kirótt büntetésül? Vajon ez mindenre nézve igaz, vagy csak a békeszerződésekre? Megmagyaráznád?!...**

Menyiben tér el a honi jogalkotástól, s mennyiben precedens-jog a nemzetközi? A nemzetközi bíróság(ok) szerepét lehet szemléletes példán bemutatni?... Egy-egy jeles döntés pl. Hágából, Luxemburgból, Strasbourgól! Mi a fékerő, ha egy nagyhatalom csakis a maga igazát lesi? **Le tudnád ezt fordítani G. W. Bush elnök eszméire és azok sorsára?...** Lord Palmerston igazsága él: **nincsenek örök barátok, csak örök érdekek vannak?**

Ismét mákszemnyi szünetet tartunk. Jövünk vissza költséges és harcos témákkal. **Mit tud a világ kezdeni az olaj- vagy másféle haváriákkal? Hát a szómáliai kalózokkal?.. Terrorizmus: a nemzetközi jog vajon e téren képes betölteni a szerepét? Van egyáltalán hatékony megoldás a gerillákkal, az önkéntes robbantatókkal szemben?...**

Izzik a légkör az autonómia-törekvések kapcsán. **Vannak-e kollektív jogok, és követendő példa-e X ország gyakorlata Y állam számára?...** **Mi a jobb: a magyar kisebbségi mandátummal a szomszéd ország kormányában is jelen lenni, avagy kurucosan protestálni és negligálni? Egyáltalán: mi mondjuk meg barátainknak, hogy mi jó neki?...** **Él-e még az a fogalom, hogy belügyekbe való be nem avatkozás?...** Mindent egybevetve, **optimisták lehetünk a XXI. században, avagy „a nemzetközi helyzet fokozódik”?**...

Következik a múltkori játék, a jogi példa elmaradt megoldása. Emlékeztetőül: a színhely egy nem európai főváros, ahol szigorú szesztilalom van érvényben. Elvileg a sör is tabu. Igenám, de királyi érzés legurítani egy-két fiolával meccsnézés közben – még a bennszülötteknek is! A helyi feladvány: **venni, inni, ismételni és megúszni: ez ott a kérdés.** És a **válasz? Válasz: nincs üvegvisszaváltó, miért is lenne?! De van titkos depó. Az üres sörös üveg kincs, titkos jelvény, a csere-jogcím valutája. A váltás némi pénzzel és üveggel, egy az egyben történik. Ott bezzeg nem dobálóznának sörös-üveggel a huligánok.**

Az új feladvány a két, sokat utazó vendégünk lélekjelenlétét, fantáziáját is teszteli. **Állítólag megtörtént, de ha nem, úgy is jó. Ausztrália, kihalt tájon szafarizik egy bátor magyar. Robog a dzsip, elüt egy nagy kengurut. Az elütött állat alélt, de él, nem hagyható ott. Fél a büntetéstől a pasi, felcipeli a kengurut a nyitott kocsira, és mert remeg, ráadja a saját farmer-dzsekijét. Annak zsebében útlevel, pénz, bankkártya, kulcs és telefon. Mennek: a kenguru feléled, leugrik, és ruhástól eltűnik. Kérdés: mit lehet és mit kell tenni ilyenkor? És mindaz, kinek, mibe kerül? A kenguru itt tovább már nem játszik.**

Van kommentár az urak részéről? Mit tennétek legelőször? És másodjára? És már egy rendőr-örsön?... /Mobil-hívás, bemérni, kb. hol lehet a vad, aki-ami még csak egy sms-t sem fogad. És ha már megvan a gúnya, vagy ha az sosem kerül elő?!/ A képzelőerőt lehet még tovább fokozni!

Köszönöm, hogy itt voltatok! Köszönöm a rádió stábjának is a segítő közreműködést. Megköszönjük a hallgató figyelmét! Viszont hallásra!